

Asunnottomuuden ehkäisyhankkeen walk-in-pilotointi 2022-2023

Asumisneuvonnan juurruttaminen ja kokemukset
asumisneuvonnasta

Salla Laisi, sosiaalityöntekijä

Asumisneuvonta (Pilotoinnin määritelmä)

Asumisneuvonnan tehtävänä on:

- tuottaa ja jakaa tietoa asumiseen, asunnottomuuteen ja asumisen haasteisiin liittyen,
- antaa asumiseen ja asunnonsaantiin liittyvää kertaluontoista tai lyhytaikaista ohjausta ja neuvontaa
- tunnistaa hyvinvointialueen asukkaan tiedon-, palvelun- ja hoidontarve.

Palvelun piiriin hakeudutaan ajanvarauksettoman asumisneuvonnan tapaamisella.

Asumisneuvonnan työntekijät tekevät työtään verkostomaisesti ja moniammatillisesti. Mikäli tiedon-, palvelun- tai hoidontarpeeseen ei kyetä asumisneuvonnan avulla vastaamaan, ohjautuu hyvinvointialueen asukas sosiaalityön palveluihin. Hyvinvointialueen asukas saa tarvitsemansa tiedon yhden käynnin perusteella ja tarvittaessa ohjautuu oikean palvelun piiriin ammattilaisten tukemana.

Tavoitteita

- Asumisneuvonnan tavoitteet kohdistuvat useimmiten **vuokranmaksunhäiriöiden tai vuokravelkojen vähentämiseen, joita seuraavat häätöjen ja asunnottomuuden ehkäiseminen**. Luonteeltaan asumisneuvonta on useimmissa kunnissa lähempänä ongelmien ratkaisemista kuin ennaltaehkäisyä, vaikka siihenkin kohdentuu toimenpiteitä.
- Tavoitteena vähentää häätöjä ja asunnottomuutta
- Asumisen häiriöiden vähentäminen ja viihtyvyyden lisääminen
- Oikea-aikaisuus, asiat kärjistyvät nopeasti

Toimintarakenne

- Asumisneuvontaa toteutetaan moniammatillisesti 3h viikossa, tiistaisin 12-15
- Henkilökuntana sosiaalityöntekijä tai sosiaaliohjaaja ja sairaanhoitaja hankkeesta, sekä Kelan edustaja
 - Syksyllä 2023 mukana myös Talous- ja velkaneuvonta, Ulosotto ja VVA:n asumisneuvoja
- Asumisneuvontaa toteutetaan walk-in -periaatteella
- Asumisneuvonnassa tiivis tapaaminen, 20-40min
- Tapaaminen voi olla kertaluontoinen, tai jatkotoimenpiteisiin johtava
- Mahdolliset jälkityöt sovitaan asiakaskohtaisesti
- Nyt toimintana ollut itse asumisneuvonta sekä purkukokous seuraavana päivänä
- Purkukokouksessa käyty asiakkaiden tilanteet läpi ja jaettu työ osallistuneiden ja tarvittaessa täydentävän työntekijän kesken
- Jatkotoimenpiteinä voi olla:
 - seurantasoitto
 - työntekijän toteuttama jälkityö ja kontakti asiakkaaseen
 - yksilöohjaus
 - ohjaus asunnon haun tukeen
 - lähete sosiaalityöhön

Asiakkuuksista ei luoda episodina (asiakkuutta), vaan asiakkuudet kirjataan "tutustumiskäyntinä". episodi voidaan luoda yksilöohjausta varten, mutta asumisneuvoja ei ole ikinä vastuutyöntekijänä

Yhteistyötahot

- Sosiaalityö
- Kela
- Talous- ja velkaneuvonta ja Ulosotto
- VVA ry
- Terveysasemat (hankkeen sh kautta)
- VAV
- Y-säätiö
- Nikkarin Kruunu
- Sininauha
- NeuvovaVantaa
- Seurakunnat

Asumisneuvonnan asiakkaiden taustoja

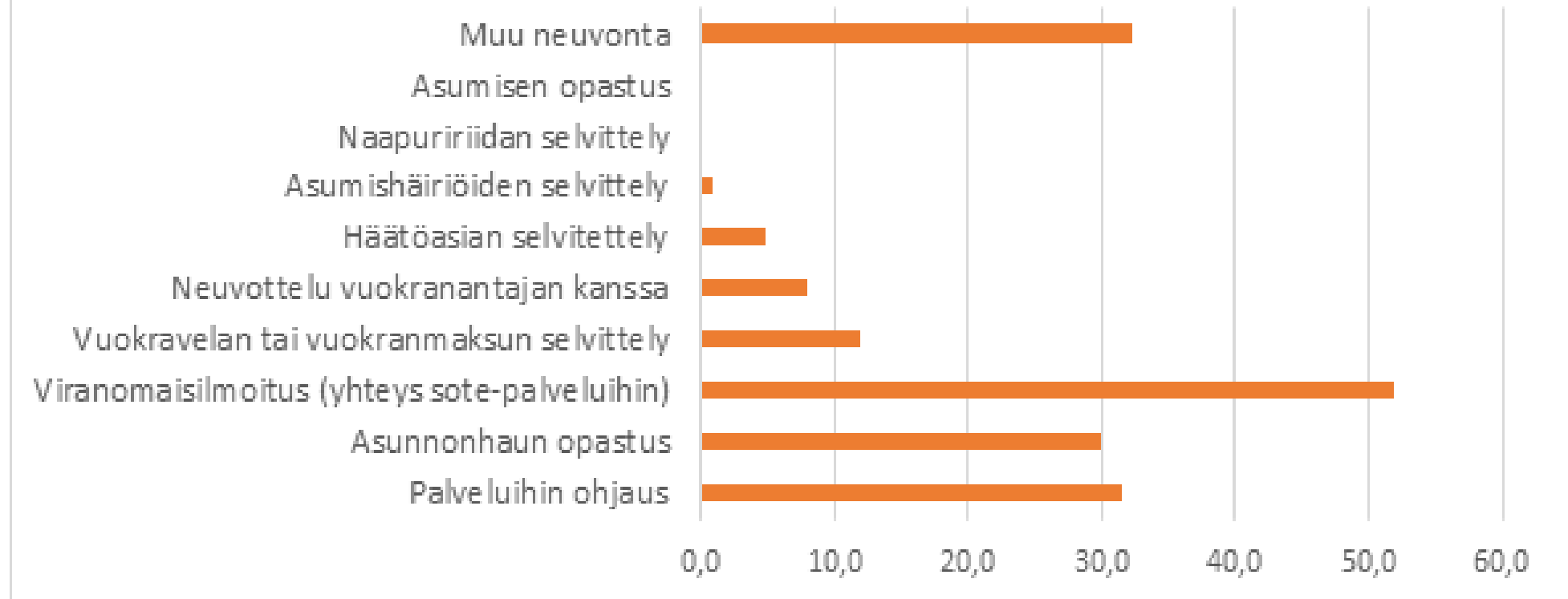
- Asumisneuvonnassa paikan päällä asioineista asiakkaista miehiä oli 74 % ja naisia 24 %
 - loput noin 1 % ovat olleet anonyymejä asiakkaita, tai sukupuoli on ollut muu tai ei tietoa
- Asiakkaista 25 % oli 18–29-vuotiaita, 73 % 30–64-vuotiaita ja 3 % yli 65-vuotiaita.
- Asiakkaista 75 % oli yksinasuvia, lapsiperheitä 12 %, yksinhuoltajia 4 % ja pariskuntia 3 %.
- Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia oli asiakkaista suurin osa, 64 %
 - Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella vieraskielisten osuus on noin 21 %.
 - Yleisimpiä kieliä asumisneuvonnassa asioineilla ovat olleet suomen lisäksi arabia, somali, venäjä, viro, englantia, dari, farsi ja ukraina.
- Asumisneuvontaan hakeutuneista asiakkaista hieman yli 34 % on ollut asunnottomia asumisneuvontaan tullessaan.
- Suurimmat syyt asumisneuvontaan hakeutumiselle olivat asunnonhaku tai vaihto 31 %, vuokratelka 26 %, häätöuhka 19 % ja avio- tai avoero 10 %.

Asumisneuvontaan tulemisen syitä

- Sosiaalihuollon palvelutarve on ollut ensisijainen 32 %:lla
- Terveysthuollon palvelutarve 2 %:lla asiakkaista
 - Ensisijaisen palvelutarpeen lisäksi terveydenhuollon palvelutarpeita on ollut mielenterveyteen liittyen 13 %:lla
 - somaattiseen terveyteen liittyen 6 %:lla
 - päihderiippuvuuteen liittyen 2 %:lla asiakkaista
- Viranomaisilmoitus sotepalveluihin tehtiin yli 50 %:lle asumisneuvonnan asiakkaista.

Asumisneuvonnan toimenpiteet

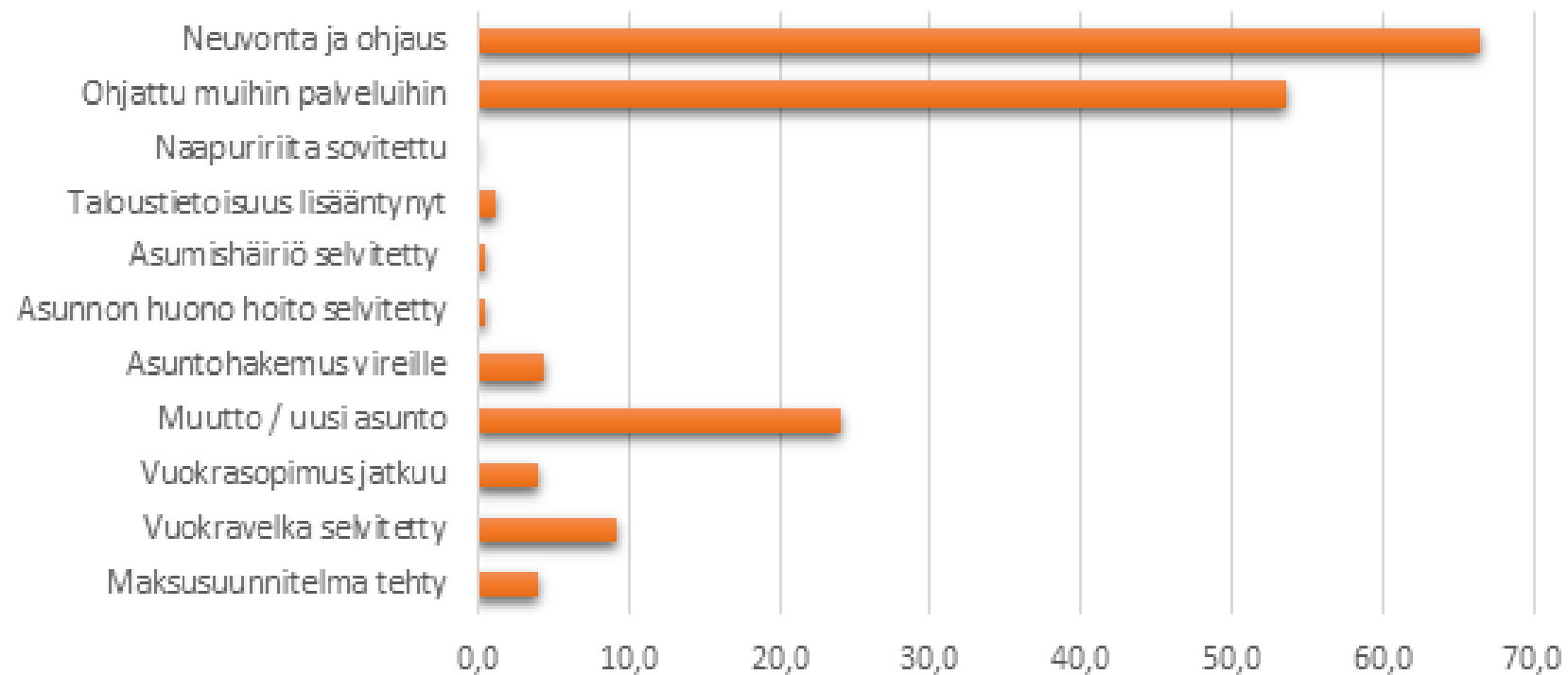

Kävijämäärät

- Asumisneuvonnassa kävi 274 asiakasta 319 eri kerralla
 - Ajalla 1.10.2022-31.12.2023
- Yksi asiakas kävi asumisneuvonnassa keskimäärin 1,15 kertaa.
- Luku on matala ja kertoo siitä, että asiakkaita pystyttiin neuvomaan tehokkaasti
 - Kaikkia puheluita ei ole tilastoitu, vääristää hieman lukua

Asumisneuvonnan vaikutukset (%)

Maahan muuttaneiden kanssa työskentely asumisneuvonnassa

- Kuten edellä kävi ilmi, suurin osa asumisneuvonnassa käyneistä oli maahan muuttaneita
- Asumisneuvonnassa pikatulkkkaus puhelimen välityksellä
 - Tulkkausta tarjottiin aina, kun yhteistä kieltä ei ollut
- Usein kyseessä kevyen neuvonnan tarve asunnonhakuun liittyen, esim. vuokravakuuden hakeminen Kelasta
- Hankalampia tilanteita asuinkelvoton asunto, työnantajan palkanmaksun laiminlyönti
- Ohjauksia paljon sosiaalityöhön, mutta myös NeuvovaVantaa, VVA:n asumisneuvoja (asunnonhaun apu), Sininauhan maahanmuuttaneiden toiminta

Tulokset

- Hyvinvointialueella on käytössä sekä kustannustehokas että asiakas- ja tarvelähtöinen asumisneuvonnan malli
- Asumisneuvonta on juurrutettu hyvinvointialueen palveluihin
- Asiakastyön pilotoinnin tulokset toisella hankekaudella:
 - 418 asumisneuvonnan puhelinkontaktia (asiakasyhteydenotot puhelimitse)
 - 316 asumisneuvonnan käyntiä paikan päällä
 - 274 eri henkilöä saanut asumisneuvontaa paikan päällä, joista:
 - 66 % asiakkaista on ohjattu edelleen muihin palveluihin, yleisimmin sosiaalityöhön, terveydenhuoltoon tai hankkeen moniammatillisen tiimin asiakkaiksi
 - 20 % asiakkaista on saanut asunnon
 - 11 %:lla asiakkaista päätyminen oikeuteen on estetty
 - 9 %:lla asiakkaista vuokravelka on selvitetty
 - 5 %:lla asiakkaista häätö on peruuntunut ulosotosta
 - 5 % asiakkaista on tehnyt maksusuunnitelman vuokravelasta
 - 4 %:lla asiakkaista vuokrasopimusta on saatu jatkettua
 - 4 %:lla asiakkaista vuokravelka-asia on saatu pois käräjäoikeudesta
- ARA laskee yhteiskunnalle kustannussäästöjä, kun vuokravelan päätyminen oikeuteen on estetty (vähintään 1600 € ja keskimäärin 5000 €), vuokravelka-asia on saatu pois käräjäoikeudesta (vähintään 1600 € ja keskimäärin 5000 €) ja kun häätö on peruuntunut ulosotosta (vähintään 1600 € ja keskimäärin 10 600 €).
 - Tämän laskelman mukaan hankkeen asumisneuvonta on toisella hankekaudella säästänyt yhteiskunnan kustannuksia vähimmillään **83 200 €** ja keskimäärin **327 200 €**.

Kiitos!

